

Vastaus kirjalliseen kysymykseen 320/2015 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen

Kirjallinen kysymys saamelaiskäräjien toiminnasta ja oikeusministeriön ohjausvastuusta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mikko Kärnän /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 320/2015 vp:

Miten oikeusministeriö aikoo ohjata ja valvoa saamelaiskäräjiä, että varmistetaan oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen ja saamelaiskäräjien sitoutuminen päätöksenteossaan korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuihin ja entä millaisiin toimenpiteisiin oikeusministeriö ryhtyy KHO:n ratkaisujen nojalla saamelaiskäräjien vaaliluetteloon hyväksytyjen ihmisoikeuksien toteutumisen varmistamiseksi ja ns. statuksettomien saamelaisten oikeusaseman turvaamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisilla on perustuslain 121 §:n 4 momentin mukaan saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään. Saamelaiskäräjälain 1 §:n mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on saamelaisten kotiseutualueella omaa kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin saamelaiskäräjälaissa ja muualla laissa säädetään. Tähän itsehallintoon kuuluvia tehtäviä varten saamelaiset valitsevat vaaleilla keskuudestaan saamelaiskäräjät. Saamelaiskäräjät toimii oikeusministeriön hallinnonalalla.

Saamelaiskäräjälain 5 §:n 2 momentin mukaan tehtäviinsä kuuluvissa asioissa saamelaiskäräjät voi tehdä viranomaisille aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja. Näissä asioissa saamelaiskäräjät käyttää lisäksi päätösvaltaa siten kuin saamelaiskäräjälaissa tai muualla laissa säädetään.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen 320/2015 vp

Saamelaiskäräjävaaleista tehtyjä oikaisuvaatimuksia ratkaistessaan saamelaiskäräjien hallitus on käyttänyt saamelaiskäräjille kuuluvaa päätösvaltaa. Oikeusministeriö ei ohjaa eikä valvo saamelaiskäräjiä sen päätösvaltaan kuuluvissa asioissa.

Saamelaiskäräjien hallituksen tekemään päätökseen voidaan puuttua oikeusteitse. Saamelaiskäräjien tehdessä saamelaiskäräjälakiin perustuvia päätöksiä niistä on mahdollisuus hakea muutosta saamelaiskäräjälaista ilmenevin tavoin. Kyseiseen 18.11.2015 tehtyyn saamelaiskäräjien hallituksen päätökseen saa saamelaiskäräjälain 40 §:n 3 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen viimeistään 14 päivänä siitä päivästä, jona asianomainen on saanut käräjien hallituksen päätöksen tiedoksi.

Hallintolainkäyttölain 6 §:n mukaan päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Viranomaisella on lisäksi valitusoikeus, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen.

Jos hallintopäätöstä on oikaisuvaatimusmenettelyssä muutettu tai se on kumottu, oikaisuvaatimuspäätökseen saa hallintolainkäyttölain 6 a §:n mukaan hakea muutosta valittamalla myös se, jolla on 6 §:n tai muun lain mukaan valitusoikeus asiassa.

Saamelaiskäräjälaissa tarkoitettulla äänioikeutetulla henkilöllä on siten oikeussuojakeinot käytettävissään. Hän voi saattaa saamelaiskäräjien hallituksen 18.11.2015 tekemän päätöksen korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi.

Saamelaiskäräjille maksetaan valtionavustusta oikeusministeriön hallinnonalan momentilta. Valtionavustuslain mukaan valtionapuviranomaisen on huolehdittava asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta ja ryhdyttävä tarvittaessa toimenpiteisiin, jos valtionavustuksen saaja ei noudata valtionavustuslakia (valtionavustuslain 12, 13 ja 15 §). Oikeusministeriö seuraa saamelaiskäräjien valtionavustuksen käyttöä ja ryhtyy tarvittaessa valtionavustuslain mukaisiin toimenpiteisiin.

Oikeusministeriö on tietoinen ilmenneistä ristiriidoista ja tilanteeseen pyritään löytämään ratkaisua.

Helsingissä 14.12.2015

Oikeusministeri Jari Lindström